

LLETRES

La poesia per a adults de Miquel Desclot (2/2)

ÒSCAR ROCABERT

Després d'analitzar en el darrer número de Quadern els primers quatre llibres de poesia per a adults del poeta i traductor Miquel Desclot, el filòleg Òscar Rocabert s'endinsa en l'anàlisi dels anys de consolidació i en la valoració de quina ha estat la seva repercussió dins la literatura catalana.

Quatre anys més tard de la publicació de *Juvenilia*, el 1987, Desclot guanya el Premi Pere Quart d'humor i sàtira que convoca l'Ajuntament de Sabadell. El llibre, *Auques i espantalls*, es publica el mateix any, al novembre. El títol remet directament a *Auques i ventalls* de Josep Carner, i hi enllaça pel to satíric. Si féssim l'objecció que es tracta d'un llibre menor, en el sentit que no és alta poesia (de fet, poesia lírica), sinó que és un recull de poemes humorístics, caldria que ens preguntéssim dues coses: 1) podem donar menys valor al fet de riure que al fet estètic? 2) què podem esperar d'un poeta que no vol deixar de practicar gairebé cap de les facetes que li ofereix la poesia?

Desclot és, per sobre de tot, un humanista. Tot allò que és humà li interessa. I, atès que el fet de riure a partir del joc lingüístic és una de les característiques que ens fa humans enfront dels animals, Desclot no pot estar-se de practicar un dels gèneres més antics: la sàtira. Tot allò que la sàtira té d'higiènic, i de civilitzat, el poeta ho aprofita. I, així, com ha dit més d'una vegada, es venja i es fa passar el mal humor. Hi enceta una tongada de *limericks*, que és un tipus de poema que es va començar a fer a Anglaterra per tal de ridiculitzar tota mena de personatges, públics i privats. La pràctica del *limerick* ha estat la principal per a Desclot a l'hora de fer sàtira, i fins i tot n'ha fet un llibre sencer per a infants (*Guia poca-solta*) i un altre per a adults (*Infèrn poca-solta*, inèdit).

El llevant bufa a ponent, publicat el 1992, és un llibre de haikus i tankes provocat per la lectura i traducció intensa dels haikus i tankes clàssics japonesos, que ja es practicaven en època medieval.

El haiku es preocupa molt pel paisatge i pel moment en què la natura es manifesta. Desclot, en una estada a casa del pintor Valls Areny, a Almajano (Sòria), aprofita el paisatge castellà i comença un llibre que abasta la redacció des de 1983 fins a 1992. Pel que fa a la pràctica poètica, el poeta troba en els haikus tota una font de contenció i de concentració inèdita fins aquell moment en la seva poesia, a la qual només havia aconseguit d'acostar-se amb *Cançons de la lluna al barret*. Una vegada més, l'adopció de formes poètiques noves permet a Desclot anar uns passos més enllà en el seu procés sense fi de voler poetitzar tot allò que pugui ser poetitzable. En aquest sentit, l'obra de Desclot és una mena d'art total, però sense gens de grandiloqüència. L'amor profund que té per tot allò quotidià li impedeix de ser èpic o tràgic, o d'explicar-nos les seves intimitats més escabroses. És en aquest sentit que el seu fer poètic és civilitzat. A més, vol anar més enllà d'allò que en diem poesia civil.

També hi ha lloc per als poemes més propers a Castellar del Vallès, és a dir, a Sant Llorenç del Munt. El contacte de Desclot amb el paisatge de bosc de Castellar ha estat tan intens que li ha permès arribar a cotes metafísiques en poemes que tenen l'origen en la natura. Segueix, així, l'estela del castellarenc Joan Arús, que també va arribar a vincular paisatge amb metafísica. Una tradició, per cert, ben arrelada en la poesia catalana des del temps de la Renaixença. És una poesia que busca d'eliminar el temps, o la sensació del temps, per poder fruit d'un moment

Week &

Weekend Sabadell
Agenda cultural setmanal

subscripció
gratuïta a

www.weekand.net

Miquel Desclot a Fontclara

únic, exacte i, sobretot, ple de sentit. És aquest, de fet, el triomf de la poesia que busca Desclot, més enllà de ditirambes i grans expressions sentimentals.

Com si de sempre representa un complement al llibre anterior; i es publica el maig de 1994. N'és un complement perquè continua la pràctica del haiku i la tanka i, a més a més, la majoria de poemes són contemporanis dels de l'altre volum. Comencen a ser redactats el 1986, i s'acaben el 1993.

En aquest llibre es comença a destil·lar una mínima tristesa d'home madur que se sap ja gran, o que, almenys, ja coneix que no tornarà a ser jove. La important presència de la filla, de la dona i de la pròpia casa produeix al poeta una intensa reclusió en allò quotidià, en allò interior, en allò familiar. Estem parlant, segurament, de la poetització d'una crisi dels quaranta, ben normal en tothom quan arriba a aquesta edat. El to del poema es fa greu, i sembla que el poeta comenci a perdre la confiança en el món exterior, en el món literari més convencional, en allò de públic que té la vida d'escriptor. I, també, la reclusió a casa dóna com a fruit una secció de poemes basats en la pròpia dona, d'una textura ben carnal, i d'un erotisme fi i barroer alhora.

La publicació en forma de volum comercial s'acaba, de moment, amb *Fantasies, variacions i fuga*, publicat per Jordi Sarrate a Centelles el 2006. Dins la col·lecció «El Bordiòl», el llibre no ha pogut atènyer la difusió que hauria tingut en una editorial d'àmbit més comercial, com les que han publicat els llibres anteriors. És per això, suposem, que Desclot ha inclòs el llibre en el seu nou recull sense títol, tot esperant que un editor de bona jeia pugui donar-li més volada. Tot i això, els textos del llibre agafen una volada artística, estètica, molt important. Són poemes escrits entre 1987 i 2005. És a dir, que abasten gairebé vint anys de producció. I, tal com ens confessa Desclot al colofó, la majoria de textos provenen

de circumstàncies de feina, com, per exemple, traduccions per a espectacles, o també de l'àmbit de la família (textos per als pares quan fan cinquanta anys de casats, cançons de bressol per als dos fills, per exemple). Però aquesta declaració, un cop més, no ens ha d'enganyar. Aquest volum conté alguns dels poemes més madurs, més complets i més rics líricament de tota la producció que Desclot ha donat a impremta. L'ús intensiu i extensiu que fa de la tradició, tant pròpia com forana, juntament amb una tècnica versificadora cada cop més perfecta i perfeccionista, ha aconseguit que Desclot es posi al nivell dels mestres que ha seguit tota la vida: Carner, Foix, Guerau, i molts d'altres. El lector se sent regalat per uns versos que li amoreixen el cervell, perquè són, en gran part, dolços i tendres, fàcils de llegir de tan elaborats que són. Un cop més, la concentració en temes petits o aparentment intrascendents produeix textos de gran volada intel·lectual, musical i fins i tot olfactiva. L'ús obsessiu de la rima no fa més que accentuar aquesta insistència de Desclot en el fet que no és obligatori desentendre's de l'ofici per fer poesia moderna. Desclot confia a cegues en la tradició, per tot el plaer que li ha proporcionat en les seves hores de lector i de poeta, i no vol estar-se de dir-nos-ho. El seu missatge podria ser aquest: llegiu tot el que pugueu, però, sobretot, sapigheu què esteu llegint.